

Naalakkersuisut utoqqalinersiat pillugit Inatsisartut peqqussutaata nr. 3-p 7. maj 2007-imeersup allanngortinnissaa siunertaralugu siunnersuummik saqqummiussaqaqqullugit peqquneqarnissaannik inatsisartuni aaliangiiffigisassatut siunnersuut, aapparisp imaluunniit inooqatigisap toqkkut qimagunneratigut utoqqalinersiaasa qaammatini marlunni tulliuttuni aapparisamat qimataasumut tunniunneqartalernissaat siunertaralugu.

(Inatsisartunut ilaasortaq, Debora Kleist, Inuit Ataqatigiit)

Utoqqalinermit pensionisiat pillugit Inatsisartut Peqqussutaata nr. 3-ip, 7. maj 2007-imeersup kingusinnerpaamik 2010-imi upernaakkut inatsisartut ataatsimiinnissaanni, 2011-imi atulersussamik allannguutissamik Naalakkersuisut saqqummeeqqullugit peqquneqarnissaannik inatsisartunut aalajangiiffigisassatut siunnersuut, tamatuma kingorna utoqqalinersiutit inooqatigisap aapparisalluunniit isertitaasa kingunerisaanik ikilisinneqarsinnaajunnaassapput, taassuma saniatigut utoqqalinersiat tunngaviusut annerpaat tamanut atuutilissapput kisimiittuuneq, inooqateqarneq katissimasuunerluunniit apeqqutaatinnagu.

(Inatsisartuni Siumup Gruppia)

Pisortanit pensionisiat pillugit Inatsisartut Peqqussutaata nr. 4-ip, 7. maj 2007-imeersup kingusinnerpaamik 2010-imi upernaakkut inatsisartut ataatsimiinnissaanni 2010-imi atulersussamik allannguutissamik Naalakkersuisut saqqummeeqqullugit peqquneqarnissaannik inatsisartunut aalajangiiffigisassatut siunnersuut, tamatuma kingorna kisimiittunut tunniunneqartartut utoqqalinersiat annerpaat siusinaartumik pensionisialinnut tamanut atuutsinneqalissapput, taassuma saniatigut siusinaartumik pensionisiat inooqatigisap aapparisalluunniit isertitaasa kingunerisaanik ikilisinneqarsinnaajunnaassapput.

(Siumup inatsisartuni gruppia)

Akissuteqaat

(Isumaginninnermut Naalakkersuisoq)

Siullermeerneqarnera.

Qujanaq utoqqalinersialittatta aningaasaqarnermikkut atugaannik tikkuussisunik, aalajangiiffigisassatut siunnersuutinut saqqummiunneqartunut.

Naalakkersuisut politikkerat, innuttaasut sanngiinnerusut, eqqarsaatigineqarnissaat. Aammattaaq Naalakkersuisut politikkerat, utoqqalinersialittatta aningaasaqarnikkut pitsaasumik toqqissisimanartumillu atugaqartitaanissaat

Utoqqalinersiallip kisimiittunngortup, aappaasup katissimasalluunniit toqkkut qimagunnerani, toqkkut qimagaanerminut atatillugu aappaasup aningaasaqarnerata unammillernartuusinnaanera Naalakkersuisut paasisinnaavaat. Taamaamat Naalakkersuisut utoqqalinersiat utoqqalinersiallip toqkkut qimagunnerani qaammatini marlunni tulliuttuni qimataasumut tunniunneqartalernissaat akuersissutigerusuppaat, qimataasumut toqqissisimanerunermik kinguneqassamat.

2007-imi utoqqalinersiat aaqqissuuteqqinneqarmata utoqqalinersiat 20 %-it missaanni qaffaavigineqarput, aningaasaqarnikkut atugarisat pitsanngorsaaviginiarlugit, soorluttaaq aamma utoqqalinersiat saniatigut isertitaqartarnissamut periarfissat pitsanngortinneqartut, taamaalilluni utoqqalinersiallit utoqqalinersiutiminnik ilanngaatsinnatik saniatigut isertitarisinnaasaat marloriaatingajannorluni. Taamaalilluni utoqqalinersiutinik aaqqissusseqqinneq aningaasaqarnikkut atukkatigut malunnaatilimmik pitsanngoriartitsivoq. Utoqqalinersianik aaqqissusseqqinnerup suliarineqarnera partiinit amerlanerussuteqartunit taamanikkut Inatsisartuusunit tapersersorneqarluarpoq. Naalakkersuisut isumaqarput, arlaatigut allannguisoqassatillugu tamanna aammattaaq Inatsisartuni partiit tamaasa suleqatigalugit amerlanerussuteqartullu tunngavigalugit pisassasoq.

Siunnersuut inooqatigisap katissimasalluunniit isertitarisai pissutigalugit utoqqalinersiat ikilineqartannginnissaannik, aamma utoqqalinersiat tunngaviusumik annerpaaffissaasa tamanut atuutsinneqarnissaat, tassa kisimiittuuneq, aappaarneq katissimanerluunniit apeqqutaatinnagit, tamatumani Naalakkersuisut oqaatigissavaat, tassalu siunnersuut manna utoqqalinersialinnut minnerpaanik isertitaqartartunut iluaqutaanavianngitsoq. Siunnersuut utoqqalinersialinnut akunnattunik qaffasinnerusunillu isertitaqartartunut iluaqutaassaaq. Tamatuma saniatigut siunnersuut inooqatigiinnut katissimasunulluunniit iluaqutitaqassaaq, taakkua aningaasartuutitut tapertariittarmata taamaattumillu inummut ataatsimut kisimiittumut naleqqiullugu aningaasartuutikinnerusarlutik.

Taamaattumik kisimiittut aappariilluunniit assigiimmik piniarlugit, pisariaqarpoq utoqqalinersiat amerlassusissaasa assigiinnngitsuutinnissaat.

Siusinaartumik pensionisiat utoqqalinersiallu pisortanit pisartagaapput, illumi inoqutigiit isertitarisaat ataatsimut tunngavigalugit naatsorsorneqartartut. Pisartakkat taakkua annertussusilernissaannut illumi inoqutigiit isertitaasa apeqqutaatinneqartarnerinut, tunngaviuvoq, isumaginninnermi inatsisip sanarfineqarnerani nalinginnaasumik tunngaviusumik isigineqarmat, innuttaasut kikkulluunniit pilersuisussaataasut imminnut ilaqtaminnullu. Taamaalilluta tamatta qanigisatsinnut akisussaaqataalluta.

Erseqqissaatigineqassaaq, tassalu malittarisassat atuutsinneqartut kingunerissanngimmassuk, inoqutigiinni, utoqqalinersiallit utoqqalinersiaassaasa aappaasup katissimasalluunniit isertitaqarnera pissutigalugu ikilisaavigineqartarnissaat, ataatsimut isigalugu inoqutigiinnit, tamakkiisumik utoqqalernisialinnit isertitakinnerusut. Akerlianilli. Siusinaartumik pensionisialik utoqqalinersialilluunniit aappaasup katissimasalluunniit isertitaqarnera pissutigalugu ikilisaavigitippat, aappariit ataatsimut isertitarisaat inoqutigiinnit, tamakkiisumik utoqqalinersialinnit suli qaffasinnerussapput.

Kinaassusijangaasutut misiginarsinnaavoq, inuunerup sivisunerpaartaani sulisooreersimalluni utoqqalinersiaqalernerme utoqqalinersialittut aappaasup katissimasalluunniit isertitaanik isumalluuteqalernerneq. Taamaattumik utoqqalinersiat pillugit inatsisartut peqqussutaatigut 2007-imeersukkut aalajangersarneqarpoq, utoqqalinersialik, nammineq isertitaqanngitsoq, utoqqalinersialimmut kisimiittumut tunngaviusumik utoqqalinersiat qaffasinnerpaat 50 %-iinik pisinnaatitaanissaa, katissimasap aappaasulluunniit akileraarutitigut isertitai apeqqutaatinnagit. Aammattaaq siusinaartumik pensionisialik minnerpaamik kisimiittumut siusinaartumik pensionisiat 20 %-iinik pisinnaatitaavoq, akileraarutitigut isertitat, tassunga ilanngullugit katissimasap aapparissalluunniit isertitai tamatumani apeqqutaatinnagit.

Ataatsimut isigalugu Siumup gruppiata siunnersuutaa tunngaviusumik imminut pilersoqatigiittussaanerup isumaanik, isumaginninnikkut aaqqiissusisnerne nalinginnaasumik

tunaartarineqartumik malunnaatilimmik allannguuteqartitsissaaq. Siunnersuutit aningaasatigut kingunerisassai eqqarsaatigalugit, tamanna Nunatta karsianut malunnaatilimmik aningaasartuuteqarnerulernermik kinguneqartussaavoq.

Naalakkersuisut nutaat siusinaartumik pensionisialinnut tunngatillugu aaqqissuusseqqinnissaq qangali utaqqineqartoq aallartinniarpaat.

Alloriarneq siulleq tassaassaaq akileraartanermut atugarissaarnissamullu ataatsimiititaliornissaq, tassani aamma siusinaartumik pensionisiaqartut aaqqissuussaanagerat misissuisitsinermik suliaqarnernut ilanngunneqassalluni.

Ataatsimiititaliap ilaatigut akileraartarnikkut aaqqissuussinerit, ineqarnermut tapiissutit isumaginninnikkut aaqqiissutit qanoq sunniuteqartarnersut misissussavai, tassami ilutigitillugu aamma siunertaammat, sulinikkut imminut pilersornissamut tunngavissaqarnissaa.

2008-imi Ukiakkut katersuunnermi ”Siusinaartumik pensionisiaqartitsineq pillugu nassuiaat - sulisinnaassuseq siusinaartumillu pensionisiaqarneq” Inatsisartut oqallisigaat. Nassuiaammi oqaatigineqarpoq, tassalu siusinaartumik pensionisiallit akornanni sulisinnaassuseqartut sapinngisamik annerpaamik atorluarneqassasut. Nassuiaat ilaatigut siusinaartumik pensionisiat pillugit inatsisissatut siunnersuummik annerusumillu piginnaangorsaaqqittarnissamik iliuusissamik imaqarpoq. Tamanna Inatsisartuni amerlanerussuteqartunit taparserneqarpoq. Nassuiaat manna suleqatigiissitap sulinermi tunngavissaatut ilaatinneqassaaq.

Suleqatigiissitap suliaa saqqummiunneqareerpat, siusinaartumik pensionisialinnut ullutsinnut naleqquttumik inatsisissatut siunnersuummik, tassunga ilanngullugu annertussusiliinissamut najoqqutassatut siunnersuummik saqqummiussaqaarnissartik Naalakkersuisut naatsorsuutigaaq, siusinaartumik pensionisiallit sulisinnaajunnaavissornermi imaluunniit annikitsuinnarmik sulisinnaalernermi ilaatigullu sulisinnaassuseqalaarnermi pitsaasumik atugaqaarnissaannik qulakkeerinnittussamik.

Suleqatigiissitap suliaa siusinaartumik pensionisiallit atukkaminik pitsaangorsaaavigineqarnissaminnut utaqqimaaqaannginniassammassuk, siusinaartumik pensionisiallit kisimiittut aappariillu pisartagaasa annertussusissaat 13 %-it missaannik qaffaavigineqarnissaat Naalakkersuisut siunnersuutigaat, 1. juli 2010-iimiit atuutilersumik. Tamatuma kingunerissallugu siusinaartumik pensionisialimmut kisimiittumut qaammammut kr. 1.000-nit missaannik kiisalu aappariinnut qaammammut kr. 1.400-nit missaannik annertunerusunik pisartagaqalerneq.

Naalakkersuisut siunnersuutigineqartut oqallisigineqarluarnissaat qilanaaraat.

Naalakkersuisunit inassutigineqarpoq siunnersuut nr. 44 utoqqalinersiat utoqqalinersiallip toqkkut qimagunnerani qaammagini marlunni tulliuttuni qimataasumut tunniunneqartalernissaat akuersissutigineqassasoq.

Naalakkersuisunit inassutigineqarpoq siunnersuutit 55 aamma 59 utoqqalinersiat kiisalu siusinaartumik pensionisiat qaffanneqaarnissaannut siunnersuutit itigartinneqassasut.